

Naabrid

Eestlane naljalt naabrit õunapirukaga tervitama ei tötta – nagu ameeriklastel kombeks. Pigem luurab heki varjust, milline naabri naine välja näeb, palju tal lapsi on ja kui uus on naabri auto.

Tekst: Rebekka Saarjärv Fotod: erakogu

Üha rohkem kolitakse anonüümsust pakkuvatest korter-majadest linnalähedastesse uuseramurajoonidesse. Tartu Ülikooli geograafia instituudi andmetel oli 2006. aastaks Tallinna lähikonnas üle 170 asumi, kus elas enam kui 5500 leibkonda. Kuidas aga kujunevad naabrite suhted uues elurajoonis, kus kõik sissekolijad võrdsed ja reeglid pole välja kujunenud?

Külasthan kolme toredat lapsi kasvavat ema – Kadrit, Piretit ja Janat –, kes elavad Tallinnast seitse kilomeetrit Rapla poole jäävas uues Metsaveere elurajoonis. Laias laastus vastavad nad uuasumisse kolinud pere tüüpportreele: ema-isa on 30–39-aastased kõrgharidusega eestlased, peres kasvab 1–2 last ja sissetulek pere-liikme kohta on tublisti üle Eesti keskmise.

Kortermajast eramusse

Nii Kadri, Piret kui ka Jana kolisid uuselamurajooni Tallinna kortermajadest, kuid on ise üles kasvanud eramajas. “Ilmselt just varasemast kogemusest oli jäänud igatsus oma maja järele – ja soo-

visime abikaasaga oma lastele pakkuda samasugust lapsepõlve, nagu oli meil,” räägib Piret. “Soovisime kolida linna lähiümbrusesse – et poleks kaugel tööl käia. Käisime ka teisi piirkondi vaatamas, kuid Metsaveeres meeldis suur krunt ja ka ehituskvaliteet oli siin parem.”

Kadri perekond pikalt ringivaatamiseks aega ei kulutanud: „Kujunes nii, et mingil perioodil hakkasid ümberkaudsed sõbrad kõik korterist maja kolima. Üks tuttav ostis maja Metsaveeresse – tulime siia vaatama, maja meeldis ja asukoht tundus sobiv, nii et otsustasime ka ise siia kolida.”

Ka Jana ei ole linnaäärse maja plusside loetlemisega kitsi: „Sõpruse puiestee korterist tulles on muutus tohutu! Kus sa seal linnas lapsega jalutad? Siin pole heitgaase, linnud laulavad, ümber ringi rahu ja värske õhk.”

Vestlusest selgub, et enam kui pooled pered on lastega. “Enamikul ongi siin kuni paariaastased lapsed, ja nüüd on juba teine ring peale hakanud sündima,” muigab Kadri. Lastele on loodud mänguväljak, korvpalliplats ja kelgumägi. Päril oma lasteaia rajamine on planeerimisel, kuid hetkel seisab finantside taga.

Omavahel kiiresti tuttavaks

Küsin, kuidas naabritega tuttavaks saamine ja suhtlus on kujunenud. Kadri, kes seltskonnast kõige jutukam, räägib, et tunneb Metsaveeres nimepidi vähemalt igast majast üht elanikku. Piret ja Jana nii palju lubada ei julge, kuid tunnistavad, et neid, kellest üldse midagi ei teata, on tõesti vähe. Selgub, et Jana ja Kadri ongi elava naabritevahelise suhtluse ühed peamised algatajad. “Esimene ühis-

tegevus oli eelmisel kevadel toimunud prügikoristus, mis selle aastaga on saanud juba traditsiooniks,” räägib Kadri.

Aktiivsed pereemad korraldasid eelmisel suvel Metsaveere küla elanikele ka tutvumispikniku. Postkastidesse pandi kutsed ning koos peeti maha mõnus suvine grilliohtu. “Kuid kuna kohtumisteks pole kõigil aega, oleme loonud oluliste teemade arutamiseks meililisti.” Selle vahendusel lahendatakse ühiseid muresid ning vahetatakse kasulikke kogemusi. Näiteks kuidas on ehitatud küttesüsteem või millised on turvalahendused – nii saavad ka uued elanikud vanematelt olijatelt head nõu.

Tõhus naabrivalve

Kas aga tihe infovahetus ei muutu kohati häirivaks, kaob privaat-sus ja tekivad väiksele külale iseloomulikud klatšijutud? Naised tõdevad, et üks on ka neid, kes külajutte levitavad, ja anonüümsust on näiteks vähem kui Mustamäe korteris. “Kuid kui tahad juttudest täiesti eemale hoida, pead kuskil päris üksi elama. Arvan siiski, et kui kellestki räägitakse, siis mitte pahatahtlikult. Samuti ei pea kõigiga suhtlema. Ka siin on inimesi, kes absoluutselt igasugust suhtlemist väldivad – ja see on täiesti võimalik,” lisab Kadri.

Tema sõnul on aga infolevik enamasti kasulik. Näiteks organiseeriti ühiselt naabrivalve – kõigil on üksteise kontaktid, ja kui midagi kahtlast märgatakse, tuntakse muret ja võetakse ühendust. Kadri toob välja veelgi ühe turvalisust suurendava plussi: lisaks võõrastele jälgitakse ühise korra huvides ka oma küla inimesi. Kui keegi ikka majade vahel gaasi põhja vajutab, julgetakse kihutaja korrale kutsuda.

Naised nendivad ühiselt, et kui julgeda esimene samm teha, on naabrite headest suhetest palju võita – ühiselt saab probleemidele tõhusamalt lahenduse ja elada on turvalisem. Kindlasti ka lõbusam. “Eestlane tahab naabritega suhelda küll. Lihtsalt kui keegi pole sind teistega tuttavaks teinud, on suhtluse alustamine imelik. Barjääri sulatamiseks sobivad ühised üritused ülihästi,” lausub Jana. Vestluse käigus tekib naabrinaistel mõtte korraldada Metsaveere suvelõpupidu. Samuti räägitakse, et külas elav koolilaps on avaldanud soovi suvel väikese taskuraha eest naabrite väikesi lapsi hoida. Emadel on hea meel, et saavad mugavamalt ringi liikuda ja vajalikke asju ajada. ■

Katrin Paadam, linnasotsioloog:

Uurimuste praktika meil ja mujal maailmas osutab väga erinevatele kogemustele uute naabruskondade kujunemises. Üldjuhul eeldavad väikemajade uuasuskad, et naabriteks on lähedase väärtusmaailmaga inimesed, kel enam-vähem samasugused käitumistavad. Need ootused ei pruugi tõeks osutada, eriti juhul, kui varasemad eluasemekogemused on täiesti erinevad. Positiivsetel lapsepõlvkogemustel on oluline mõju eluasemekäitumisele täiskasvanueas ning neid püütakse üldjuhul taastada; loomulikult uues vormis, ajastule ja põlvkonnale iseloomulikult. Viimased uuringud näitavad, et suhtlemine naabritega saab uues elukohas alguse eelkõige individuaalselt tunnetatud vajadustest lahendada ühiselt igapäevaprobleeme.

